

Gespreksverslag dialoogsessie ethisch handelingskader

Afdeling

Dienst Bestuurszaken

Datum

28 augustus 2024

Op dinsdag 9 juli spraken studenten, docenten, medewerkers en bestuurders van de Haagse Hogeschool, onder leiding van gespreksleider Andrew Makkinga, over het [ethisch kader](#) van De Haagse Hogeschool voor samenwerking met externe partijen. Doel was om te onderzoeken wat er nodig is om te kunnen bepalen wanneer samenwerkingen wel of niet rechtvaardig en gewenst zijn. De dialoogsessie was een inhoudelijke en praktische verkenning, met de intentie om in de toekomst vaker het gesprek te voeren over de ethische overwegingen bij het beoordelen van externe samenwerkingsverbanden.

Elisabeth Minnemann, voorzitter van het College van Bestuur, stipte het belang aan van de dialoogsessie: 'Het eerder dit jaar door De Haagse Hogeschool gepresenteerde ethische kader toont onze overwegingen bij het aangaan van samenwerkingen. Een belangrijke vervolgstap is hoe we die overwegingen vervolgens toepassen en uitleggen. Die stap is hard nodig, zeker aangezien de wereld om ons heen continu in ontwikkeling is en er zodoende nieuwe en complexe vraagstukken ontstaan. Bijvoorbeeld door technologische vooruitgang, oorlogen, of klimaatverandering.'

Minnemann stelt dat De Haagse Hogeschool een verantwoordelijkheid heeft om zich te verhouden met de wereld waarin het opereert. Daar hoort ook de verantwoordelijkheid bij om duidelijkheid en richting te geven. 'Als wij een samenwerking met een externe partij aangaan, moet je als student of medewerker erop kunnen rekenen dat deze samenwerking oké is. Een helder geformuleerd handelingskader helpt om die (ethische) overwegingen inzichtelijk te maken. Het breed voeren van gesprekken, met verschillende stemmen, perspectieven en belangen binnen de Hogeschool over de bouwstenen van zo'n kader moeten zijn is wat ons betreft belangrijk.'

Aanwezige studenten, docenten, medewerkers en bestuurders waren het erover eens dat concrete handvatten om, zowel toekomstige als huidige (internationale), samenwerkingen te kunnen beoordelen en te verantwoorden zeer wenselijk zijn. De dialoog richtte zich daarom vooral op de concretisering van een toekomstig handelingskader: wat moet het kunnen, waar het aan moet voldoen, en wie daarover moet meepraten?

1. Wat moet een handelingskader kunnen?

Er werd positief gereageerd op het bestaande ethisch kader. De daarin opgenomen overwegingen bij het aangaan van externe samenwerking worden als goed en nastrevenswaardig gezien. Wel was er een breed gevoelde behoefte om een aantal zaken in dit kader te verduidelijken. Want hoe weeg je de verschillende overwegingen als er niet een eenduidig antwoord is, als samenwerkingen, om welke redenen dan ook, 'zich in een 'grijs gebied' bevinden'?

Zo wordt in het ethisch kader bijvoorbeeld gesteld dat er beoordeeld wordt op basis van de inhoud van de samenwerking en als daarnaast op basis van het profiel van de partij waarmee samengewerkt wordt. Vanuit de deelnemers werd opgemerkt dat deze twee delen niet los van elkaar te zien en beoordelen zijn. Het is de totale context waar je over moet oordelen. Ook zaken zoals de intensiteit, duur en omvang van samenwerkingen worden belangrijk gevonden bij het wegen van een samenwerking. Het is dus belangrijk om alle verschillende overwegingen op één weegschaal te leggen en een afweging te maken.

Een mogelijke oplossingsrichting werd geopperd in het beter uitlegbaar en meer transparant maken van de keuzes. Zowel voor samenwerkingen die niet worden aangegaan, als voor samenwerkingen die De Haagse Hogeschool wel aangaat. Deze transparantie verkleint op langere termijn het huidige grijze

gebied met betrekking tot samenwerkingen en geeft studenten en medewerkers een vertrekpunt om vervolgens zelf een individuele keuze te kunnen maken. Het scheidt op termijn ook zaken waar je op terug kunt vallen.

2. Waar moet een handelingskader aan voldoen?

Verschillende aanwezigen benadrukten dat een handelingskader niet alleen bruikbaar moet zijn bij het aangaan van een samenwerking, maar dat het ook moet volstaan als middel om de samenwerking tussentijds te monitoren en te evalueren. De wereld verandert continu, waardoor ook de context waarbinnen een samenwerking is aangegaan kan veranderen. Daarnaast verandert ook de populatie van De Haagse Hogeschool, waardoor misschien nieuwe waarden belangrijk worden. Dat betekent volgens een aantal aanwezigen dat je moet blijven monitoren of samenwerkingen nog steeds voldoen aan de criteria die je hanteert als onderwijsinstelling. Zo blijf je staan voor de standaarden die je jezelf oplegt.

Opgemerkt werd wel dat alle samenwerkingen continu monitoren praktisch wel lastig uitvoerbaar is. Steekproeven, externe gebeurtenissen en signalen vanuit de gemeenschap van studenten of medewerkers kunnen wel aanleiding vormen om aanvullend onderzoek te doen.

Een belangrijke vraag die werd opgeworpen was wie eigenaarschap heeft voor toetsing en monitoring. Tot wie of wat wend je je aan om hier inzicht in te krijgen, is dat een intern orgaan of een onafhankelijke actor? Hier bestond een brede behoefte om helder te kunnen maken op welk niveau en met welk gesprek deze keuzes worden gemaakt en welke overwegingen hier leidend in zijn.

3. Wie moet er mee praten over het handelingskader?

Het voeren van een gesprek over de concretisering van ethische principes werd door alle aanwezigen enorm gewaardeerd. Het voeren van dialoog over samenwerkingen werd door een van de aanwezigen benoemd als belangrijker dan de uiteindelijke uitkomst van zo'n gesprek. Door meer en vaker met elkaar te spreken krijg je meer grip op de belangrijkste gemeenschappelijke waarden van de Haagse Hogeschool gemeenschap. Door dat gesprek te blijven voeren kan je dat versterken en ook mogelijke veranderingen in kaart brengen.

Enkele aanwezigen vonden dat een inclusieve en lerende hogeschool betekent dat je dat gesprek ook van onderop moet organiseren en studenten en medewerkers hier een plek in geeft. Het is een fundamenteel gesprek, dat op momenten gevoerd moet kunnen worden met alle lagen van de hogeschool. Je moet weten waar je naartoe kan als je vragen, twijfels of onduidelijkheden hebt. In algemene zin werd er gevoeld dat die ruimte er op dit moment is binnen de Haagse Hogeschool, wel moeten wellicht meer mensen weten dat zij die ruimte ook kunnen pakken.

Afsluiting dialoogsessie

Elisabeth Minnemann, sloot de sessie af door alle aanwezigen hartelijk te bedanken voor hun tijd en inbreng. De dialoog biedt volgens haar veel aanknopingspunten voor de toekomst: 'Ik ben blij dat ons huidige ethische kader een goede basis biedt, maar uit deze dialoog maak ik op dat er best nog behoefte aan verduidelijking bestaat. Over hoe we die duidelijkheid in de toekomst kunnen bieden, praat ik graag na de zomer verder. Want als vandaag iets duidelijk heeft gemaakt, is het hoe fijn en belangrijk dit soort gesprekken zijn.'